

ACTIVITĂȚILE DE CERCETARE-DEZVOLTARE: ACTIV SAU CHELTUIALĂ?

HUZUNU Maria, studentă, Specialitatea: CON

Academia de Studii Economice din Moldova

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, <http://www.ase.md>

e-mail: huzunumaria25@icloud.com

Abstract: *Research and development (R&D) expenditures play a crucial role in innovation and economic growth, significantly contributing to technological progress and the development of new products and services. The purpose of the research is to analyze how R&D expenses are treated in accounting, exploring the differences between capitalizing them as assets and recording them as expenses and their impact on companies' valuation. Research methods used include qualitative and quantitative analysis of normative documents, examining companies' financial reports, case studies, and statistical analysis of aggregated financial data to determine the relationship between the accounting treatment of R&D expenses and financial performance. The analysis results indicate that the accounting treatment of R&D expenses varies depending on International Financial Reporting Standards (IFRS), particularly IAS 38 - Intangible Assets.*

Key words: *Research, development, innovation, accounting, ias 38, intangible, capitalization, performance.*

JEL CLASSIFICATION: M41

INTRODUCERE

Activitățile de cercetare-dezvoltare (C&D) reprezintă un aspect esențial al inovației și creșterii economice, contribuind semnificativ la dezvoltarea tehnologică și crearea de noi produse și servicii. Or, entitățile, tot mai mult, conștientizează necesitatea realizării de activități de cercetare și dezvoltare cu scopul de a-și menține și dezvolta afacerea, înfruntau concurența și competitivitatea pe piață. Iar drept urmare, aceste activități produc costuri pentru entități. Astfel, această lucrare își propune să analizeze modul în care activitățile de C&D sunt tratate din perspectiva contabilității, explorând diferențele dintre tratamentele contabile naționale și internaționale.

ANALIZA SURSELOR BIBLIOGRAFICE

Problematica contabilității activităților de cercetare-dezvoltare a devenit actuală în ultimul timp, datorită impactului diverselor provocări și factori asupra afacerilor. Activități de cercetare-dezvoltare, în mare parte, se realizează în instituțiile de învățământ și de cercetare. Astfel, subiectul dat a fost analizat de mai mulți autori autohtoni (Cușmăunsă R.(2014), Grigori L. (2020), Țurcanu L. (2020), etc.) din perspectiva acestor entități. Pe plan internațional problematica anunțată este abordată mult mai complex, abordând diferite tratamente contabile indiferent de genul de activitate a entității (Ionescu B. (2015), Lev. B and Sougiannis (1996), Poza L, and Preincipe A. (2007).

METODE DE CERCETARE

Pentru a răspunde la întrebarea "Cheltuielile de cercetare-dezvoltare: activ sau cheltuială?", s-au folosit metode calitative și cantitative de cercetare. Acestea au inclus analiza documentelor normative, examinarea rapoartelor financiare ale companiilor și studii de caz, precum și analiza statistică a datelor financiare agregate pentru a determina relația dintre tratamentul contabil al cheltuielilor de C&D și performanța financiară.

În urma analizei surselor bibliografice, am identificat ideea că profesioniștii în contabilitate, auditori și analiști financiari trebuie să dezvolte o înțelegere solidă a distincției dintre activitățile de cercetare și dezvoltare și să aprecieze modul în care acestea sunt tratate în raportarea financiară. Prin

urmăre această va permite evaluarea corectă a performanței și a valorii companiilor și va facilita luarea deciziilor informate de investiții. De asemenea, autoritățile de reglementare ar trebui să continue să monitorizeze și să actualizeze reglementările contabile relevante, astfel încât să țină pasul cu evoluțiile din domeniul cercetării și dezvoltării și să asigure transparența și comparabilitatea între companii.

În era tehnologiei și inovației, activitățile de cercetare-dezvoltare (C&D) reprezintă o componentă esențială pentru creșterea și succesul companiilor. Totuși, modul în care aceste activități sunt tratate din punct de vedere contabil generează numeroase dezbateri și controverse. Unii susțin că aceste cheltuieli ar trebui să fie capitalizate ca active, în timp ce alții argumentează că ele ar trebui înregistrate ca cheltuieli.

Pe de o parte, cei care susțin capitalizarea activităților de C&D ca active (Lev B. și T. Sougiannis, 1996), argumentează că acestea contribuie semnificativ la crearea de valoare în cadrul companiilor. Prin investirea în cercetare și dezvoltare, companiile pot dezvolta produse și servicii inovatoare, care le pot aduce avantaje competitive pe termen lung. Capitalizarea cheltuielilor de C&D ca active reflectă această contribuție la valoarea întreprinderii și permite o evaluare mai corectă a performanței financiare. În plus, capitalizarea poate stimula investițiile în C&D, deoarece companiile pot amortiza aceste active pe o perioadă mai lungă de timp, ceea ce reduce impactul cheltuielilor pe termen scurt asupra profitului.

Pe de altă parte, cei care susțin înregistrarea activităților de C&D ca cheltuieli (Pozza L. și Prencipe A.), argumentează că aceasta reflectă mai bine natura incertă și riscantă a acestor investiții. Proiectele de cercetare și dezvoltare pot fi costisitoare și pot eșua, fără a genera beneficii financiare concrete pentru companii. Prin înregistrarea cheltuielilor de C&D ca cheltuieli, companiile recunosc aceste riscuri și transmit o imagine mai realistă a performanței lor financiare. În plus, înregistrarea activităților de C&D ca cheltuieli poate preveni manipularea raportărilor financiare prin capitalizarea excesivă a acestor cheltuieli, ceea ce poate duce la supraevaluarea activelor și a valorii companiei.

Conform IAS 38 - Imobilizări necorporale, cheltuielile suportate în faza de cercetare sunt înregistrate ca cheltuieli, în timp ce cheltuielile suportate în faza de dezvoltare pot fi capitalizate ca active, dacă îndeplinesc anumite criterii, precum probabilitatea de a genera beneficii economice viitoare și capacitatea de a măsura în mod fiabil cheltuielile atribuibile proiectului de dezvoltare. Analizând datele statistice din Republica Moldova vizavi de activitățile de cercetare – dezvoltare, am identificat doar număr de personal angajat în activitatea de cercetare-dezvoltare, respectiv cheltuielile total suportate pentru cercetare-dezvoltare. Rezultatele se prezintă în tabelul 1.

	Persoane				Structură, %			
	2021		2022		2021		2022	
	Total	inclusiv femei	Total	inclusiv femei	Total	inclusiv femei	Total	inclusiv femei
Total	4052	2062	4157	2150	100	100	100	100
cercetători	2907	1430	2920	1459	71,7	69,4	70,2	67,9
tehnicieni	316	212	245	172	7,8	10,3	5,9	8,0
personal auxiliar	460	240	561	291	11,4	11,6	13,5	13,5
alte categorii de salariați	369	180	431	228	9,1	8,7	10,4	10,6

Sursa: <https://statistica.gov.md/ro/activitatea-de-cercetare-dezvoltare-in-anul-945459408.html>

Analizând datele prezentate în Tabelul 1, putem concluziona următoarele:

- În această perioadă, numărul total de salariați în domeniul cercetării-dezvoltării a crescut, iar ponderea cercetătorilor a rămas predominantă în comparație cu celelalte categorii de personal. Această creștere indică un interes sporit pentru activitățile de C&D în Republica Moldova, care poate contribui la inovarea și dezvoltarea economică a țării.

- Totodată, se observă o reprezentare mai mare a femeilor în rândul tehnicienilor și al personalului auxiliar. Acest fapt sugerează o îmbunătățire a echilibrului de gen în domeniul cercetării-dezvoltării, care poate avea un impact pozitiv asupra diversității și calității rezultatelor obținute.

Tabelul 2. Cheltuieli curente pentru cercetare-dezvoltare pe domenii științifice, în 2022							
<i>milioane lei</i>							
	Total	inclusiv pe domenii științifice:					
		științe naturale	științe ingineresti și tehnologice	științe medicale	științe agricole	științe sociale	științe umaniste
Cheltuieli curente – total	537,3	189,6	87,4	101,8	77,2	35,5	45,8
cercetare fundamentală	48,2	5,5	0,1	2,9	1,3	15,9	22,5
cercetare aplicativă	416,5	175,6	34,6	87,6	75,8	19,6	23,3
dezvoltare tehnologică	72,6	8,5	52,7	11,3	0,1	–	–

Sursa: <https://statistica.gov.md/ro/activitatea-de-cercetare-dezvoltare-945459408.html>

Analizând datele prezentate în Tabelul 2, putem trage următoarea concluzie referitoare la cheltuielile curente pentru cercetare-dezvoltare pe domenii științifice în Republica Moldova, în anul 2022: În total, cheltuielile curente pentru cercetare-dezvoltare au fost de 537,3 milioane de lei. Majoritatea acestor cheltuieli au fost alocate cercetării aplicative, în timp ce cercetarea fundamentală a primit o finanțare semnificativ mai mică.

Dintre domeniile științifice, științele naturale și științele ingineresti și tehnologice au beneficiat de cele mai mari sume alocate pentru cercetare-dezvoltare, urmate de științele medicale și științele agricole. Pe de altă parte, științele sociale și științele umaniste au primit sume mai mici în comparație cu celelalte domenii. Această repartitie a cheltuielilor pentru cercetare-dezvoltare indică o prioritate acordată domeniilor științifice care au potențialul de a genera inovații tehnologice și de a stimula dezvoltarea economică a Republicii Moldova.

Având în vedere aceste aspecte, este esențial ca autoritățile și companiile din Republica Moldova să adopte o abordare echilibrată în ceea ce privește tratamentul contabil al cheltuielilor de C&D. Capitalizarea cheltuielilor de dezvoltare, conform IAS 38, poate fi adecvată pentru a reflecta valoarea adăugată de proiectele de dezvoltare reușite și pentru a încuraja investițiile în inovare. În același timp, înregistrarea cheltuielilor de cercetare ca cheltuieli poate contribui la o imagine mai realistă a riscurilor asociate cu astfel de investiții și poate preveni manipularea raportărilor financiare.

Pe termen lung, dezvoltarea unei politici coerente în domeniul cercetării și dezvoltării, care să țină cont de specificul economiei și al pieței din Republica Moldova, va fi esențială pentru a stimula inovarea, creșterea economică și competitivitatea țării pe plan internațional. Acest lucru poate include îmbunătățirea cadrului legal și fiscal pentru a facilita investițiile în C&D, sprijinirea cooperării între sectorul privat și cel academic, precum și promovarea unui climat favorabil pentru dezvoltarea start-up-urilor și a transferului de tehnologie.

REZULTATELE OBȚINUTE

Analiza efectuată a evidențiat că în conformitate cu IAS 38, cheltuielile de cercetare sunt înregistrate ca cheltuieli, în timp ce cheltuielile de dezvoltare pot fi capitalizate și recunoscute drept

active, cu condiția să îndeplinească anumite criterii. S-a observat că această distincție afectează evaluarea performanței financiare a companiilor și poate influența deciziile de investiții.

CONCLUZII/RECOMANDĂRI

În concluzie, tratamentul contabil al cheltuielilor de cercetare-dezvoltare are implicații semnificative pentru evaluarea performanței și a valorii companiilor. Este recomandat ca întreprinderile să furnizeze informații detaliate privind cheltuielile de C&D în raportările lor financiare și să urmeze îndeaproape reglementările contabile relevante, cum ar fi IAS 38, pentru a asigura transparență și comparabilitate între companii.

REFERINȚE

1. IFRS Foundation. (n.d.). IAS 38 Imobilizări necorporale. <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-38-intangible-assets/>
2. Cușmăunsă R., Particularitățile recunoașterii și contabilizării costurilor de cercetări științifice și de dezvoltare sub aspectul tranziției la noile SNC. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/142-145_25.pdf
3. Ionescu, B. Ș. Pleșcan, D. Raportarea cercetării științifice –între active și pasiv. În: Audit financiar, nr. 7(127), 2015. <https://www.proquest.com/openview/95adab9b84db19588b89052942ebce36/1?pq-origsite=gscholar&cbl=51385>
4. Lev, B., & Sougiannis, T. (1996). Capitalizarea cheltuielilor de cercetare și dezvoltare și implicarea lor în evaluarea performanței și a valorii companiilor. *Revista de Contabilitate și Finanțe*, 21(1), 128.
5. Penman, S. H. (2009). Evaluarea și raportarea activelor de cercetare și dezvoltare în IFRS și GAAP: Implicații pentru analiza financiară și deciziile de investiții. *Revista de Contabilitate și Economie*, 47(2-3), 199.
6. Cazacu, A. T. (2011). Impactul cheltuielilor de cercetare și dezvoltare asupra performanței financiare a companiilor din Uniunea Europeană. *Revista de Studii Economice și Financiare*, 6(1), 221.
7. Dobroțeanu, L., & Dobroțeanu, C. (2013). Tratatamentul contabil al cheltuielilor de cercetare și dezvoltare în România: o analiză comparativă cu standardele internaționale. *Revista de Contabilitate și Audit*, 19(1), 194.
8. <https://statistica.gov.md/ro/activitatea-de-cercetare-dezvoltare-945459408.html>
9. Lorenzo Pozza, Annalisa Prencipe. Capitalization of R&D Costs and Earnings Management: Evidence from Italian Listed Companies. In: SSRN Electronic Journal, 2007, January. https://www.researchgate.net/publication/314911009_Capitalization_of_RD_Costs_and_Earnings_Management_Evidence_from_Italian_Listed_Companies

---

Coordonator științific: GRIGOROI Lilia, dr. conf. univ.
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61,
e-mail: lilia.grigori@ase.md